

PAŽINTINIO ŽYGIO „GAMTOS DETEKTYVAI“ KAROLINIŠKIŲ KRAŠTOVAIZDŽIO DRAUSTINYJE PROGRAMA

Vieta: Antakalnio mikrorajonas, esantis Vilniuje.

Rekomenduojamas laikas: birželis-liepa.

Atstumas: 2 km

Trukmė: 1-2 val.

Temos: biologinė įvairovė nešienaujamos žolės plotuose; vandens paukščiai miesto upėse; augalai dažnai mindomose vietose.

Rekomenduojama įranga: išmanusis telefonas arba fotoaparatas, entomologiniai tinkleliai, žiūronai, nešiojamas mikroskopas, apsauginės priemonės nuo erkių.

Žemėlapis:

Planas:

- Žygis pradedamas Sapiėgų rūmų parke.
- Dalyviai tyrinėja dažnai mindomose vietose augančius sinantropinius (plintančius žmonių gyvenvietėse) augalus. Vilniaus mieste ant takų ir tarp plytelių auga takažolės, portulakos, plikieji skleisteniai, gysločiai, bevainikės ramunės, trikertės žvaginės ir kiti sinantropai. Dalyviai gali tarpusavyje diskutuoti, kodėl šioms rūšims patinka mindomos vietos, o nuošalesnėse vietose jie aptinkami rečiau.

- Žygiuojama upės link. Pakeliui stebimos invazinės rūšys: baltažiedė robinija, uosialapis klevas, rykštenė, vienmetė šiušelė, smulkiažiedė sprigė ir kt. Dalyviai aiškinasi, kaip ir kodėl būtina stabdyti šių organizmų spartų plitimą Lietuvoje.
- Priėjus upės pakrantę, entomologiniu tinkleliu tyrinėja gyvybę nešienaujamuose žolės plotuose. Smulkūs organizmai stebimi nešiojamu mikroskopu. Tokiu metu žolėje dažniausiai aptinkami šokliavoriai, krabvoriai, kryžiuočiai, cikadų ir skėrių nimfos, skydblakės, žolblakės ir kt. Susipažįstama su pievų reikšme ekosistemoms.
- Žygiuojama upės pakrante Šiaurės kryptimi. Tyrinėjami vandenyje ir prie vandens augantys augalai ir kiti organizmai, stebimi Neryje plaukiojantys vandens paukščiai. Šioje vietoje dažnai stebimi didieji dančiasnapiai, klykuolės, didžiosios antys, rudagalviai kirai ir upinės žuvėdros. Mokomasi naudotis žiūronais.
- Priėjus Klinikinės ligoninės parką žygis baigiamas.

Pagal šią programą 2023 metų birželio 15 dieną vykusio „Gamtos detektyvų“ žygio metu dalyviai aptiko, atpažino ir nufotografavo apie 40 organizmų rūšių. Kelių šimtų metrų atkarpoje, buvo aptiktos net penkios invazinės rūšys. Neries pakrantėje dalyviai įsitraukė į vabzdžių paiešką entomologiniu tinkleliu ir žavėjosi muselių, vorų bei blakių įvairove. Prie pat upės buvo aptiktos į augalų stiebus „įsikibusios“ laumžirgių išnaros – dalyviai susipažino su vandenyje gyvenančių vabzdžių metamorfoze. Buvo stebimi galai ir minos aptinkami ant pasodintų miesto medžių. Vienas iš stebėtų minas formuojančių vabzdžių buvo kaštoninė keršakandė. Dalyviai sužinojo, kodėl šiais laikais beveik visų šalies kaštonų lapai vasaros bėgyje paruduoja.

Visas „Gamtos detektyvų“ aptiktas rūšis galite stebėti čia:

<https://www.inaturalist.org/projects/antakalnis-gd>

Šį biologinės įvairovės sąrašą gali pildyti kiekvienas, apsilankęs Antakalnyje ir fotografuodamas organizmus bei dalindamasis jų nuotraukomis platformoje *iNaturalist*.

